

מסורת הש"ס

(א) ס"א אלא, (ב) תרומת פ"ה מ"ז תמורה יב. ע"פ, (ג) תרומת פ"ה מ"ח, (ד) כסורות נט. ונ"ש מוס' ד"ה במחשבה ומוס' מנחות נט. ד"ה במחשבה, (ה) בקלם ספרים פתוחה, (ו) ויט' מוס' חולין נט: ד"ה אלו,]

רבינו הגנאל

משום כ"ס, תיזק מות רכוס תלוי לו בצדאורי פטור. פ"י תיזק מות לקבור והכ"ס עמו, כדאמר ריש לקיש פוטר היה ר' שמעון במוציא את המת לקבור, וחולתת שישא בקבר שלו בשבת פטור כ"י שמעון, דבבר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה. ובפרק יציאות השבת אוקימנא להא דהני ע"ז שישא בבית שלו בשבת פטור כ"י שמעון, דבבר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור, ולא תימא מלאכה צריכה לגופה בן מר לעשות טס וס"ת להגידו, אלא אפילו מר לחפור בו וס"ת לקראות בו, מלאכה צריכה לגופה היא, וכי לא פטר ר' שמעון אלא מלאכה שאינה צריכה לגופה אבל מלאכה צריכה לגופה אפילו ר' שמעון מחייב.

ותניא כרבא המוציא כלים מקופלין ומותקין לו על כתפו וסנדליו וטבעותו בידו חייב, והא היה מלובש בהן פטור. המוציא אדם וכליו עליו וסנדליו ברגליו וטבעותו בידו פטור, שאילו הוציאן כמות שהן חייב, והילכתא כוותיה. מתני' מטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם החולין, בין שטהורה למטה וטמאה למעלה, ואותבוח הא מטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם החולין, בין שטהורה למטה וטמאה למעלה ובין שטהורה למעלה וטמאה למטה. ופרקי' רב חסדא מתניתין לצורך גופו כדי לאכלו, שאינו מותר לו למטלו אלא הראוי לו לאכלו. ובריי'אא לצורך מקומו שצריך לשנות המקום לבית המדרש או לחורמים שמתור לו למטל לצורך מקומו אפילו מה שאינו ראוי לאכילה. ואמרין מאי דוחקיה דרב חסדא לאוקמה למתניתין לצורך גופו. אמר רבא מתניתא קשייה, דקתני סיפא מעות שעל הכר נוצר את הכר והן נופלות, ופירקיה ר' יוחנן לצורך גופו דאי לצורך מקומו שצריך לשנות המקום לצורך גופו רישא נחודה: **הא קמסקן**. שמיצאה לדי היתר ונגזר ציה אטו תיקון שע"י מלאכה: **כ"ר"א דאמר סרומה**. הואיל וימנה להעלות אחת שירצה צעניא מתחת כאליו מונחת בצדה ואינה מעורבת הלכך לא קמתקן מידי: **מדמעט**. זה שנפרד משס ואוסר ז"ט של חולין כאליו היא תרומה ודאי: **וח"ר"א אין המדומע מדמע**. חולין אחרים אלא לפי חשבון התרומה שבמדומע. כגון אם תחילתו נדמע ס' של חולין ע"י סאה תרומה וחזרה משבינ תרומה אלא ס' שבסאה זו ומדמע עד ז"ט שכנגדו ואם יש חולין יותר מק' כנגדו עולה: **אימר דשמעט** ליה. לר"א דאמר תרומה כמאן דמתחת צעניא: **הוא דאמר**. רבי יהודה דמתני' כרבי שמעון דאמר לקולא נמי כמאן דמתחת צעניא דמיא: **למאה**. וראויה להעלותה ויתכשרו החולין: **עד שנפלה אחרת**. ועכשיו אין צה חולין כדי להעלותה בחדר וק': **ר"ש מפיר**. קס"ד משום דס"ל קמיימא כמאן דמתחת צעניא דמיא ונמנאא אחרונה זו נופלת בתוך ק' של חולין: **צעל בק'**. והו' להו ככולהו חולין ומיהו כיון דלרץ להעלותה ע"כ המעלה מתקנו: **בזמן ענייו**. במדומע בצד זה להעלותו לתרומה ואוכל בצד אחר הלכך הואיל וצלא העלה מתחיל ואוכל אין תיקון בהעלאה: **והא**

אסי לאסויי. וטעמא לאו משום טלטול הוא דאפילו לאחזו צידו והתינוק מהלך ברגליו אסר ליה רצא דילמא נפיל ואמי לאתויי וכיון דלאו סכנת נפש היא לא שרו ציה טלטול: **סניא כווסיה דרצא**. דכי נקט לה עליון כמאן דאפקא תחתון גופיה דמי ומיחייב: וסנדליו

נוטל פרק אחד ועשרים שבת

ונשדיניהו לפירי ונשדייהא לאבן. ואם תאמר גבי קטן נמי נשדייה לאבן מידו ואמאי שרי לטלטולי עם האבן וי"ל אם ישלכו מידו יעקב התינוק וצבנה וא"ת מ"ש דלא שרינן לטלטל מינוק אלא כשיש לו גיעגועין מיצטל אבן אגב מינוק כמו שהיא

צטלה אגב כלכלה מלאה פירות וי"ל דאינו צריך כל כך טלטול התינוק וא"ת אפילו אין הכלכלה מלאה פירות מיצטל האבן אגבה כי היכי דצטלי צפ"צ דצינה (דף כ"א:) שיורי הכוס אגב הכוס אי לאו דלאסורי הנאה יניהו וי"ל שאני שיורי דגריעי יותר מדאי וצטלו טפי וכן ז"ל מתוך שמעמא גופה דצינה כמו שפירשמי לעיל בסוף כירה (דף מז. ב"ה: הו'): **ונשדיניהו לפירי** ונשדייה לאבן ב"י. וא"ת מכל מקום

יניקטיניהו לפירי צידים^א וימח האבן בכלכלה והא אמרינן לקמ"ג לא שנו אלא שטוורה למטה וטמאה למעלה אבל טוורה למעלה וטמאה למטה שקיל לה לטוורה וסביק לה לטמאה והיינו על כרחק צידוי דאי ורק לה בכלל א"כ גם בטמאה למעלה יכול לזרקא בכלל אלא שמע מינה דשקיל לה לפירי וז"כ ה"י נמי לישקליניהו לפירי צידוי וי"ל דמיירי שפי הכלכלה זר הוא ואינו יכול להכניס שם ידיו אי נמי י"ל דהאיא דלקמן מיירי בתרומה שהיא בכלל קטנים^ב בתוך הקופה שאין דרך להניח טמאה וטוורה ביחד אלא בכלל זה בזמי עצמו חה צפ"ע^ג ולהכי מצי שקיל לטוורה שהיא למעלה צידוי^ד אבל כלכלה דהכל שצ"ל וזהו מצי נקט לה צידוי פן יפול לארץ^ה והסאה לא לריכוז לשניא קמא דפירות המיטנפין דהא כיון דאין דאבן גופה הוי דופן לכלכלה אפי' הוי שדי לפירות ולאבן והדר שקיל לפירי ושצק לאבן לא הוי ליה צמאי לאמניהו כיון שהכלכלה פתוחה^ו שהאבן נעשה לה דופן, והא דלא קאמר אלא לפי שלא החזיר אמורא לעיל. א"י השמא יס להעמיד נמי בפירות המיטנפין דאז"כ נוכל להשליך הסל בעיקרע ולהוליך בכלכלה מעט מעט כמה שמוכל להחזיק עד מקום הפחת. מ"ר:

הבא נמי בפירות המיטנפין. וא"ת אכתי יטול צידו

וייחס בתוך כלי אחד או על גבי טבאל או ע"ג סודר כדמוכח בסמוך גבי תרומה דאמר רב חסדא לא שנו אלא שטוורה למטה וטמאה למעלה אבל טוורה למעלה וטמאה למטה שקיל לטוורה ושציק המעמאה ואע"ג דמוקמינן נמי בפירות המיטנפין וי"ל דהתם מיירי כגון שטוורה מונחת בסלים קטנים צפני עצמה וכן הטמאה ואזתם סלים מונחים בתוך כלי אחד גדול והיו סלים של טוורה למעלה מסלים של טמאה דיכול ליקח סלי טוורה ולהניחם ע"ג קרקע אבל אם מונחת זו על גב זו בלא שום כלי כי הכא שהפירות מונחים ביחד צהא ודאי לא אמר שציק לה לטמאה ושקיל לה לטוורה. מ"ר:

שנפלה לפחות מק' חולין. מכאן משמע דתרומה

עולה בחדת ומאה עם האיסור ורש"י לא פירש כן בפרק גיד הנשה (חולין דף טז:) : גבי כל איסורין שבמורה צמאה דלפירו' שיטמו לא אחי' מסקנא הכיו':

שאוכל
אחר ובי ליה כוותיה והא

לדמעה כתרומה **לחומר**. לדמעה כתרומה **הוא דאמר**. רבי יהודה דמתני' כרבי שמעון דאמר לקולא נמי כמאן דמתחת צעניא דמיא: **למאה**. וראויה להעלותה ויתכשרו החולין: **עד שנפלה אחרת**. ועכשיו אין צה חולין כדי להעלותה בחדר וק': **ר"ש מפיר**. קס"ד משום דס"ל קמיימא כמאן דמתחת צעניא דמיא ונמנאא אחרונה זו נופלת בתוך ק' של חולין: **צעל בק'**. והו' להו ככולהו חולין ומיהו כיון דלרץ להעלותה ע"כ המעלה מתקנו: **בזמן ענייו**. במדומע ואוכל בצד אחד הלכך הואיל וצלא העלה מתחיל ואוכל אין תיקון בהעלאה: **והא**

כן אלעזר דאמר נותן ענייו בצד זה, כלומר מחשב להוציא התרומה מצד זה ואוכל מצד זה, ש"מ כי התרומה מחתא במקום אחד. ואקשינן וכי ר' יהודה כ"י שמעון כן אלעזר סבירא בהן. וכן"א

מאי איריא אבן אפילו דינר נמי אלמא אמר רבא **א"ל** שנו אלא אבן אבל דינר אסור אבן אי נפלה לה לא אתי אבוה לאיתויי דינר אי נפיל אתי אבוה לאתויי תניא בווותיה דרבא דהמוציא כליו מקופלים ומונחים על כתפו וסנדליו וטבעותיו בידו חייב ואם היה מלובש בהן פטור דהמוציא אדם וכליו עליו וסנדליו ברגליו וטבעותיו בידיו פטור ואילו הוציאן כמות שהן חייב: כלכלה והאבן בתוכה: ואמאי תיהוי כלכלה בסים לדבר האסור אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן **הבא בכלכלה מלאה פירות עסקינן ולישדיניהו לפירי ונישדי לאבן** ויניקטיניהו בידים כדרבי אלעי אמר רב בפירות המיטנפין **ה"נ בפירות המיטנפין ולינעריניהו נעורי**^א אמר רב חייא בר אשי אמר רבא **והבא בכלכלה פחותה עסקינן דאבן גופה נעשית דופן לכלכלה**: **ימלטלין תרומה וכו'**: אמר רב חסדא **לא** שנו **האלא שטהורה למטה וטמאה למעלה אבל שטורה למעלה וטמאה למטה שקיל ליה לטהורה ושביק ליה לטמאה וכי שטורה למטה נמי לישדיניהו ולינקטיניהו אמר רבי אלעי אמר רב בפירות המיטנפין עסקינן מיתבי מטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם החולין בין שטהורה למעלה וטמאה למטה בין שטמאה למעלה וטהורה למטה תיובתא דרב חסדא אמר לך רב חסדא **מתניתין לצורך גופו ברייתא לצורך מקומו** מאי דוחקיה דרב חסדא לאוקמי מתניתין לצורך גופו אמר רבא מתני' כוותיה דייקא דקתני סיפא מעות שעל הכר מנער את הכר והן נופלות ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן לא שנו אלא לצורך גופו אבל לצורך מקומו מטלטלו ועודן עליו ומדסיפא לצורך גופו רישא נמי לצורך גופו: רבי יהודה אומר אף מעלין וכו': ואמאי דהא קא מתקן רבי יהודה כר' אליעזר סבירא ליה דאמר תרומה בעינא מחתא^ב דתנן סאה תרומה שנפלה לפחות ממאה וגדמעו ונפל מן המדומע למקום אחר רבי אליעזר אומר מדמעת כתרומת ודאי וחכמים אומרים^ג אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון אימר דשמעת ליה לחומרא לקולא מי שמעת ליה אלא הוא דאמר כר"ש כדתנן^ד **סאה תרומה שנפלה למאה ולא הספיק להגביה עד שנפלה אחרת הרי זו אסורה ור"ש מתיר וממאי דילמא התם בהא קמיפלגי דתנא קמא סבר אע"ג דנפלו בזה אחר זה כמאן דנפל בבת אחת דמי והא לחמושין נפלה והא לחמושין נפלה ור"ש סבר קמייתא בטיל במאה והא תיבטיל במאה וחד אלא הוא דאמר כרבי שמעון בן אלעזר דתניא ר' שמעון בן אלעזר אומר^ה **נותן ענייו בצד זה ואוכל מצד אחר ובי ליה כוותיה והא******

קמב.

ד א מיי' וסמג שם וטוש"ע שם:
ה ב ג מיי' פ"ח מהל' שבת הלכה ז ופ"יט הלכה יט:
ו ד טוש"ע א"ח סי' שלה סעיף ה':
ז ה מיי' פ"ה שם הל' נו טוש"ע א"ח סי' שט סעיף ג':
ח ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף ז':
ט ז ח ט י מיי' שם הלכה כ':
י ב מיי' פ"ה שם הלכה ט וסלכה טו:
יא ל מיי' פ"ג מהל' תרומות הל' ג':
יב מ שם הלכה ו':

מוסף רש"י

מדמעת כתרומת ודאי.
שלא נפלה סאה מן הדומע למקום אחד ואין שם מטה סאין לצד סאה זו, כ"ל אסורין (תמורה יב.) אלא לפי חשבון. לפי מה שיש תרומה בסאה זו על דיומע ענין מטה ששורין מן חמולין, אבל מטה סאין לא נעיק, כגון אם נפלה מחילה סאה על תרומה לתוך כ"ד סאין על חולין, נדמע ונכשיו כל סאה וסאה שיש שם היו אחד מ"ד שנו תרומה, והיוי לוג תרומה בכל סאה וסאה, אי חזרה ונפלה סאה מחמתו דיומע לתוך חולין לחמים, אם יש שם שפטים וצפצפ לנין אחרים על חולין ומצטרפין עם עשרים ופסלה לנין חולין שפסלה זו ומנעלין את לוג התרומה (טו).

מוסף תוספות

א. ויניחם בתוך כלי אחד.
מוס' ה"א^א. ב. גבי תרומה אמר רב חסדא. מוס' ה"א^ב. ג. אע"ג דרוקמינן לה נמי בפירות המיטנפים. מוס' ה"א^ב. ד. כגון שטמאה מונחת בטמאים קטנים בפני עצמה וכן הטמאה ואזתם סלים מונחים. מוס' ה"א^ב. ה. והיו סלים של שטורה למעלה מסלים של טמאה. מוס' ה"א^ב. ו. ולתנאים ש"ג קרקע. מוס' ה"א^ב. ז. שהפירות והאבן מונחים יחד. מוס' ה"א^ב. ח. בהא לא מפורשין לי' ליקח וכו'. מוס' ה"א^ב.

רבינו הגנאל (המשך)

אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון. פי' סאה שנפלה לתחשבים סאין ונפלה מאילו התחשבים סאין לפחות מחשבים מדמעת, אבל אם נפלה סאה לששים סאין עולה לפי שאילו היתה סאה במאה סאין אחת היתה עולה. והזוית עוד דלקשתה אימור דשמעת ליה לוי אליעזר שמתחשב במכלל ג"א סאין הללו הסאה אחתה שנפלה לפי סאין אחרות תרומה כולה, ומדמעת עד מאה ואחת לחומרא, לקולא לתקן בשבת מי שמעת ליה, ולא עמדה. ופייקנו פירוק אחר והוא, ר' יהודה סבר לה כ'י שמעון דתנן סאה של תרומה שנפלה למאה חולין נדמעו, ולא הספיק להגביהה עד שנפלה האחרת הרי זו אסורה, ור' שמעון מתיר. ת"ק סבר כיון שלא הגביהה נמצא ששפלו ב' סאין למאה סאין ואין עולין כי פחות ממאה הן. ור' שמעון סבר מאתה העת שנפלה סאה תרומה למאה חולין והתירו המאה ונשארו חולין בהכשירן, וסאה אחת בתוך תרומה, התרומה היא אסורה בלבד, וכשנפלה אחר כן עוד סאה אחרת עולין עליו, על מאה חולין נפלה ועולה כ'י. ופרקינן לה ודברים שפוטין הן. והדרגן ומוקמינן ר' יהודה דמתניתין כ'י שמעון

^[1] א"ל שנו אלא אבן אבל דינר אסור אבן אי נפלה לה לא אתי אבוה לאיתויי דינר אי נפיל אתי אבוה לאתויי תניא בווותיה דרבא דהמוציא כליו מקופלים ומונחים על כתפו וסנדליו וטבעותיו בידו חייב ואם היה מלובש בהן פטור דהמוציא אדם וכליו עליו וסנדליו ברגליו וטבעותיו בידיו פטור, שאילו הוציאן כמות שהן חייב, והילכתא כוותיה

^[2] א"ל שנו אלא אבן אבל דינר אסור אבן אי נפלה לה לא אתי אבוה לאיתויי דינר אי נפיל אתי אבוה לאתויי תניא בווותיה דרבא דהמוציא כליו מקופלים ומונחים על כתפו וסנדליו וטבעותיו בידו חייב ואם היה מלובש בהן פטור דהמוציא אדם וכליו עליו וסנדליו ברגליו וטבעותיו בידיו פטור, שאילו הוציאן כמות שהן חייב, והילכתא כוותיה

^[3] א"ל שנו אלא אבן אבל דינר אסור אבן אי נפלה לה לא אתי אבוה לאיתויי דינר אי נפיל אתי אבוה לאתויי תניא בווותיה דרבא דהמוציא כליו מקופלים ומונחים על כתפו וסנדליו וטבעותיו בידו חייב ואם היה מלובש בהן פטור דהמוציא אדם וכליו עליו וסנדליו ברגליו וטבעותיו בידיו פטור, שאילו הוציאן כמות שהן חייב, והילכתא כוותיה

^[4] א"ל שנו אלא אבן אבל דינר אסור אבן אי נפלה לה לא אתי אבוה לאיתויי דינר אי נפיל אתי אבוה לאתויי תניא בווותיה דרבא דהמוציא כליו מקופלים ומונחים על כתפו וסנדליו וטבעותיו בידו חייב ואם היה מלובש בהן פטור דהמוציא אדם וכליו עליו וסנדליו ברגליו וטבעותיו בידיו פטור, שאילו הוציאן כמות שהן חייב, והילכתא כוותיה

^[5] א"ל שנו אלא אבן אבל דינר אסור אבן אי נפלה לה לא אתי אבוה לאיתויי דינר אי נפיל אתי אבוה לאתויי תניא בווותיה דרבא דהמוציא כליו מקופלים ומונחים על כתפו וסנדליו וטבעותיו בידו חייב ואם היה מלובש בהן פטור דהמוציא אדם וכליו עליו וסנדליו ברגליו וטבעותיו בידיו פטור, שאילו הוציאן כמות שהן חייב, והילכתא כוותיה